

PARTIJ VAN DE ARBEID

ALGEMENE BESCHOUWINGEN BEGROTING 2015 Eerste schriftelijke termijn

0. Bij wijze van aftrap

Veel vragen

De Partij van de Arbeid Olst-Wijhe stemt niet op voorhand in met de begroting 2015-2018. Daarvoor leven er bij onze fractie teveel vragen. Daarvoor verschillen wij op onderdelen ook teveel van mening met het college. Afhankelijk van de antwoorden van de zijde van het college en het raadsdebat in tweede termijn zal onze fractie zich op 10 november 2014 een definitief oordeel over de begroting vormen. Onze vragen en opmerkingen in eerste termijn hebben vooral betrekking op het sociaal beleid (1), op het in stand houden van belangrijke voorzieningen (2) en op de financiële koers van het college (3). Ook op overige beleidsterreinen leven er vragen en is er behoefte tot het plaatsen van kanttekeningen (4).

Met open vizier

De PvdA Olst-Wijhe voert met een open vizier oppositie. Wat goed is, is goed. Dat zeggen wij dan ook. En als wij iets niet goed vinden dan steken wij dat ook niet onder stoelen of banken. Maar daar laten wij het niet bij. Wij komen dan met alternatieven. Domweg nee zeggen is niet in het belang van de ruim 1600 kiesgerechtigden die eerder dit jaar op onze partij stemden. In zijn algemeenheid typeert de PvdA de voorliggende begroting als vlak en weinig sprankelend. Het college neemt op teveel fronten genoegen met een mager zesje en schuift keuzes voor zich uit. Jammer!

Minder ditjes & datjes, méér debat

De nieuwe gemeenteraad functioneert nu ruim een half jaar. Voor ons reden om de raad, en daarmee dus ook ons zelf, de maat te nemen.

Conclusie: echt top loopt het allemaal nog niet.

Het is een beetje als in het TV programma 'Twee voor Twaalf'. Het raadslid stelt een vraag, het college geeft antwoord. Soms past het college en wordt het antwoord opgezocht. De vragen die worden gesteld zijn daarbij vaak technisch van aard. De antwoorden geven amper aanleiding tot discussie tussen college en raad. Van een uitwisseling van standpunten tussen de fracties onderling is nog minder sprake.

Het kabbelt.

En daarmee doen wij de lokale democratie tekort. Onze fractie stelt voor om de handschoenen op te pakken en gezamenlijk – college en fracties – te werken aan raadsvergaderingen die minder gedomineerd worden door ditjes en datjes en waarin méér op inhoud wordt gedebatteerd.
Vraag:

VRAAG: Wij zijn benieuwd of bovenstaande conclusie wordt gedeeld door uw college en door de overig fracties. En zo ja, zijn college, zijn de andere fracties bereid om de handschoen met ons op te pakken?

1. Een fatsoenlijk sociaal beleid

De PvdA is blij dat de grens om een beroep te kunnen doen op het minimabeleid op 110% van de bijstandsnorm blijft liggen. Daarvoor verdient het college en de betrokken portefeuillehouder in het bijzonder een compliment. Ook is er waardering voor het plan om aansluiting te zoeken bij de stichting Leergeld Salland. Voor beide zaken hebben wij ons als PvdA sterk gemaakt.

De PvdA is ontevreden over de korting die het college wil toepassen op de individuele inkomenstoelage. Deze maatregel is in onze optiek in strijd met het coalitieakkoord 2014-2018. Hierin wordt aangegeven dat de gemeente zorg en ondersteuning biedt aan kwetsbare inwoners. Wij wijzen hierbij ook op het negatieve advies zoals dat, op dit punt, is afgegeven door de Cliëntenraad Wet Werk en Bijstand.

De PvdA Olst-Wijhe wil ook dat iedere cent die er vanuit Den Haag binnenkomt voor de uitvoering van de taken op het gebied van jeugd, zorg en werk, ook echt aan de uitvoering van taken op het gebied van jeugd, zorg en werk wordt besteed. Dat geld mag niet in de aanschaf van bijvoorbeeld lantaarnpalen gaan zitten.

De veranderingen in de zorg leggen een enorme verantwoordelijkheid en druk op de mantelzorgers. De PvdA wil graag erkenning en ondersteuning voor mantelzorgers. Tot 1 januari 2015 kunnen mantelzorgers in aanmerking komen voor een zogeheten mantelzorgcompliment vanuit de rijksoverheid. Per 1 januari 2015 gaan de financiële middelen hiervoor naar de gemeenten. De PvdA ziet graag dat dit budget wordt ingezet ter ondersteuning van de mantelzorgers.

VRAAG: Deelt het college de mening van de Cliëntenraad én van onze fractie dat het geen pas geeft om gemeentelijke tekorten af te wentelen op de mensen die het financieel al moeilijk genoeg hebben? Is het college met ons van mening dat het voornemen om te korten op de individuele inkomenstoelage strijdig is met het coalitieakkoord 2014-2018? Is het college bereid om af te zien van doorvoeren van deze korting?

VRAAG: Het college heeft aangegeven om de middelen die overblijven op het beleidsterrein huishoudelijke hulp in te zetten binnen het sociale domein. Mogen wij hieruit opmaken dat het college de aangehouden motie (D66/PvdA) om de rijksmiddelen voor jeugd, zorg en werk volledig binnen deze sectoren in te zetten, uitvoert?

VRAAG: Heeft het college het voornemen om te komen met een lokale variant van het mantelzorgcompliment?

2. Vitale voorzieningen

De gemeente Olst-Wijhe heeft prachtige voorzieningen. Denk aan het Holstohuis in Olst, het Wijhese zwembad, de bibliotheekvoorzieningen, het SPOC en de buurt- en dorpshuizen. De besturen en de vrijwilligers van veel van deze voorzieningen hebben de PvdA laten weten de toekomst met zorg tegemoet te zien. In de begroting worden de financiële risico's als aanmerkelijk omschreven.

Bibliotheekwerk

Plaatselijk Belang Wijhe, Plaatselijk Belang Olst, het bestuur van de stichting Bibliotheek Olst-Wijhe en de stichting Kulturhus Olst-Wijhe hebben recent kritische kanttekeningen geplaatst bij de financiële onderbouwing van uw voornemen om een servicepunt van de bibliotheek in Wijhe mogelijk te maken. Tijdens de opiniërende behandeling van dit voorstel door de raad op 13 oktober 2014 is door meerdere fracties de wens uitgesproken om te kijken naar een alternatief, toekomstbestendiger, financieringsmodel. In het definitieve voorstel negeert het college deze wens. Ook gaat het college voorbij aan het ontbreken van maatschappelijk draagvlak voor gekozen financiële onderbouwing.

Verder vindt het college het voldoende om de bieb een oplossing voor hooguit de komende vijf jaar te bieden.

Wijhe wordt blij gemaakt met een dooie mus, Olst is boos en de stichting bibliotheek Olst-Wijhe zit op deze manier met de gebakken peren.

Dit alles strookt niet met de intentie als neergelegd in het coalitieakkoord 2014-2018 om Olst-Wijhe samen mét de samenleving en mét de gehele raad te besturen.

Stichting Kulturhus Olst Wijhe (SKOW)

De doorgevoerde kortingen op het bibliotheekwerk, op het muziekonderwijs en op het theater zetten de exploitatie van het Holstohus in Olst onder druk. De SKOW heeft ons dit meerdere malen laten weten. SKOW heeft zelf ook te kampen met bezuinigingen en wordt als het ware dubbel geraakt. Het college onderkent dit en lapt steeds bij. Dat waarderen wij maar dit is natuurlijk geen goede manier van werken. De PvdA wil van dit pappen en nathouden af. Wij willen toe naar een structurele oplossing.

Met het Holstohus heeft Olst letterlijk en figuurlijk een echt centrum gekregen. Een geweldige voorziening die onze steun meer dan waard is.

Zwembad Wijhe

Met waardering neemt de PvdA kennis van het initiatief om te komen tot een toekomstbestendig openlucht zwembad in Wijhe. Professionals en vrijwilligers staan schouder aan schouder om deze prachtige voorziening op een goede manier in de benen te houden. Onze waardering gaat hierbij ook absoluut uit naar het college en naar de betrokken portefeuillehouder.

Als PvdA zijn wij wél van mening dat het nieuwe jasje dat het zwembad krijgt aangereikt, aan de krappe kant is. Er zijn nogal wat onzekerheden. Bijvoorbeeld over het schoolzwemmen, over de haalbaarheid van een nog openstaande bezuiniging en over de energievoorziening. De PvdA Olst-Wijhe wil dat de stichting zwembad Wijhe in oprichting een faire kans wordt geboden en wil dat de gemeente de stichting in oprichting – bij wijze van steun in de rug – een extra financiële garantie afgeeft om de risico's het hoofd te kunnen bieden.

Totaalplan vitale voorzieningen

De PvdA wil dat er een totaalplan wordt opgesteld om de voorzieningen, om het maatschappelijke vastgoed, in onze gemeente vitaal te houden. De PvdA wil de bijna € 82.000, die vanaf 2016 beschikbaar is voor nieuw beleid, onder meer investeren in het servicepunt van de bibliotheek in Wijhe, in het Holstohus in Olst en in het zwembad in Wijhe.

Wij weten dat het college een andere bedoeling met het budget voor nieuw beleid heeft. Wij zijn van mening dat je eerst moet koesteren wat je hebt. Als je de samenleving oproept om de handen uit de mouwen te steken, dan mag je als gemeente zelf niet achterblijven, zo vindt de PvdA.

VRAAG: Deelt het college onze mening dat er onvoldoende maatschappelijk draagvlak is voor de financiële onderbouwing van het voorstel om te komen tot een servicepunt van de bibliotheek in Wijhe?

VRAAG: Is het college mét de PvdA van mening dat de toekomst van het Holstohus niet is gediend met financieel lapwerk én dat er een structurele oplossing moet komen.

VRAAG: Bent u, in de wetenschap dat de stichting zwembad Wijhe in oprichting voor een enorme opgave staat, bereid om de stichting een extra garantie bieden?

VRAAG: Bent u bereid om in de eerste helft van 2015 te komen tot een overall visie op de toekomst van onze voorzieningen/maatschappelijk vastgoed in de gemeente Olst-Wijhe?

3. Een solide financieel beleid

De PvdA vindt dat het college onvoldoende visie aan de dag legt op financieel terrein. Er wordt geschaapt en rijk gerekend. Stelposten, niet alleen voor nieuw beleid, maar ook voor de drie decentralisaties op sociaal terrein, worden volledig gebruikt om de gaten in de begroting te dichten. Voor de jaren tot en met 2018 is er geen enkele ruimte meer voor het opvangen van tegenvallers. Ondertussen is het tekort op de grondexploitatie ook dit jaar weer opgelopen. Daar kan het college niet zo heel veel aan doen maar het is wel 'a fact of life'. En het heeft een nadelig effect op de exploitatie. Ook voor de komende jaren is dit risico reëel.

Het gebruiken van rente op een aantal reserves voor de exploitatie is op zichzelf al niet heel gezond voor de reservepositie, maar het legt ook een stevige hypotheek op de weerstandscapaciteit. De bedoeling van weerstandscapaciteit is om bij calamiteiten middelen beschikbaar te hebben zonder dat meteen de exploitatie onder druk komt te staan. De reserves waarvan rente wordt gebruikt in de exploitatie kunnen daarom niet bijdragen aan de weerstandscapaciteit. De PvdA vindt het zorgelijk dat B. en W. zich voor 2015 niet aan dit principe houden.

De ratio van het weerstandsvermogen was eind 2013 al ruim onder de streefwaarde. In juni van dit jaar beloofde het college de gemeenteraad om bij de begrotingsbrief in september met een herstelplan te komen. Nu schuiven B. en W. dit door naar de zomer van 2015. En dat terwijl voor eind 2014 nog een verdere afname van de ratio wordt voorzien.

Volgens de Nota weerstandsvermogen dient de ratio binnen drie jaar, dat is dus per eind 2016, weer op orde te zijn. Het is onvermijdelijk dat daarmee een beslag gelegd wordt op een groter deel van de reserves, zodat deze niet ingezet kunnen worden in de exploitatie.

Tenslotte biedt de historisch lage rente op dit moment enig comfort maar wij spreken niet voor niets van een historisch lage rente. Zo'n lage rente kan eigenlijk maar één kant op: omhoog. Het college neemt hier de verwachte winst alvast om de begroting sluitend te maken, en gaat –alweer– voorbij aan de risico's die dit met zich meebrengt.

En dan nog dit

In het op 30 april 2014 gepresenteerde coalitieakkoord 'Samenwerken aan vitale kernen' schrijven CDA, Gemeentebelangen Olst-Wijhe en de VVD dat de OZB niet wordt verhoogd, met uitzondering van de inflatiecorrectie.

De zes maanden later gepresenteerde gemeentebegroting 2015-2018 laat een lastenstijging van 5% zien. En dat is veel meer dan een inflatiecorrectie.

VRAAG: De inwoners van Olst-Wijhe worden in 2015 geconfronteerd met stijging van de lokale lasten van 5%. Is het college het met ons eens dat de passage uit het coalitieakkoord, over het niet meer dan trendmatig verhogen van de lasten, als lichtzinnig kan worden getypeerd?

VRAAG: Zijn B. en W. met ons van mening dat de essentie van weerstandscapaciteit ondermijnd wordt indien de rente van de betreffende reserve(s) wordt aangewend in de exploitatie?

VRAAG: Het weerstandsvermogen moet, gerekend vanaf december 2013, in drie jaar weer worden hersteld. Het college wil eerst in juni 2015 hiervoor met concrete plannen komen. Deelt het college onze mening dat het verstandig is om tot die tijd aan de reserves die mogelijk bij zullen moeten dragen aan de weerstandscapaciteit geen middelen te onttrekken?

VRAAG: Deelt het college onze mening dat, als gevolg van de keuzes op financieel gebied die hiervoor beschreven zijn, de ruimte voor het opvangen van tegenvallers in feite nihil is, terwijl de risico's zijn toegenomen?

4. Overige beleidsterreinen

Openbare Orde en Veiligheid

Veiligheid is een groot goed. Het valt ons echter wel op dat er binnen dit beleidsterrein sprake is van een enorme papierproductie. Veiligheid zit 'm in de ogen van de PvdA niet in analyses, plannen, rapportages en statistieken maar vooral in blauw op straat.

VRAAG: Deelt uw college deze conclusie? Bent u bereid zich in te zetten voor het verminderen van de papierberg?

Openbaar vervoer

De kwaliteit van het openbaar vervoer in Olst Wijhe neemt af. Een op de zes treinen vertrekt te laat vanaf de stations Olst en Wijhe. De bus rijdt minder. Dit leidt er onder meer toe dat - voor het eerst in jaren - het leerlingenaantal van de Capellenborg is verminderd. De PvdA vindt dat jammer.

VRAAG: Is het college bereid om in overleg te gaan met de aanbieders van het openbaar vervoer om het tijt te keren. Is het college bereid om te kijken naar op maat gesneden vervoersoplossingen voor de niet in onze gemeente wonende leerlingen van de Capellenborg?

Verkeerssituatie centrum Olst

De gemeenteraad is unaniem van mening dat er een oplossing moet komen voor de verkeerssituatie in Olst. In de begroting geeft u aan dat deze problematiek wordt meegenomen in een eind dit jaar te verschijnen, startnotitie ten behoeve van de actualisatie van het structuurplan. Daar zijn wij blij mee. De PvdA wil constructief mee denken om tot een oplossing met draagvlak te komen. Op woensdag 3 december aanstaande organiseren wij een dorpsgesprek over dit belangrijke thema. Iedereen is welkom.

De PvdA begrijpt verder dat een structurele oplossing van het probleem om een lange adem vraagt. Dit laat echter onverlet dat er ook naar verdere quick wins gekeken kan worden.

VRAAG: Is het college bereid om in het kader van de genoemde startnotitie ook het thema quick wins mee te nemen?

Afval

Uit de stukken maken wij op dat de tweede fase van het omgekeerd inzamelen wordt uitgevoerd. Dit impliceert dat het plan om te komen tot ondergrondse afvalcontainers wordt geëffectueerd. Vanuit een oogpunt van duurzaamheid steunen wij dit voornemen, maar met name oudere inwoners van onze gemeente hebben aangegeven de komst van deze ondergrondse containers met zorg tegemoet te zien.

Dit vraagt om een adequate communicatie in met name de richting van deze doelgroep. Het college wil de tarieven voor afvalinzameling fors verhogen. Dat is een gevolg van het feit dat we de afgelopen jaren de overschotten die hier waren ontstaan hebben teruggegeven aan de burger door een lager basistarief te rekenen. Zo is het ook afgesproken met de gemeenteraad. Wel is het zuur dat de winst voor onze inwoners die de afgelopen jaren uitstekend hun afval gescheiden hebben hiermee meteen weer verdampt. De PvdA wil daarom een hoger tarief voor restafval en een lager basistarief, zodat in ieder geval inwoners die beter dan gemiddeld hun afval scheiden daar iets van terug zien.

VRAAG: Bent u bereid om vooruitlopende op de plaatsing van ondergrondse containers extra aandacht te besteden aan de communicatie en ouderen eventueel maatwerk oplossingen aan te bieden?

VRAAG Bent u bereid de tarieven afvalstoffen zo aan te passen dat voor inwoners die, beter dan gemiddeld, hun afval scheiden de afvalstoffenheffing voor het komend jaar lager uitpakt? Dit kan door het basistarief te verlagen en het tarief voor restafval te verhogen met zodanige bedragen dat de te verwachten totaalopbrengst gelijk blijft.

Noordmanshoek

Met het college streeft de PvdA een duurzame invulling van de Noordmanshoek in Wijhe na. Ook zouden wij het fijn vinden als het gaat om een invulling met rendement. Het college geeft aan dat er met diverse partijen is gesproken over de toekomst van de Noordmanshoek. Dit maakt ons nieuwsgierig.

VRAAG: Kan het college ons nader informeren over de concrete stand van zaken rond de Noordmanshoek. Met welke partijen wordt gesproken, aan welke invulling wordt gedacht en is het mogelijk om tot zowel een duurzame als tot een – in financieel opzicht – renderende invulling te komen?

Glasvezel

De fractie van de PvdA juicht de komst van snel internet in het buitengebied toe. Ook is er grote waardering voor de fantastische inzet van de vrijwilligers van SallandGlas. In de begroting geeft het college aan SallandGlas te willen ondersteunen. Daarnaast, zo valt te lezen, legt SallandGlas een verzoek tot een lening of garantstelling bij de gemeente Olst Wijhe neer. Hierbij wordt een bedrag van € 1,6 tot € 2 miljoen genoemd.

VRAAG: Wat verstaat het college concreet onder het ondersteunen van SallandGlas? Is hier geld mee gemoeid en zo ja welk bedrag?

VRAAG: Heeft SallandGlas geprobeerd om de benodigde lening bij een commerciële bank los te krijgen. Zo nee, waarom niet. Zo ja, waarom is de lening niet afgegeven?

VRAAG: Hoe je het ook wendt of keert, met een garantstelling - lening van € 1,6 tot € 2 miljoen zijn risico's gemoeid. Hoe hoog schat het college deze risico's in en hoe is/wordt dit risico verwerkt in de begroting?

De 'Kracht van Salland'

In 2014 is een start gemaakt met het project 'De Kracht van Salland'. De gemeente Olst Wijhe is een van de deelnemende partijen. Belangrijk onderdeel van 'De Kracht van Salland' is LEADER. In 2015 start hiervoor een nieuw programma. Alvorens hiermee in te stemmen wil de PvdA eerst weten welke echte kansen dit nieuwe programma onze gemeente biedt.

Vraag:

Welke financiële bijdrage wordt er van de gemeente Olst Wijhe op jaarbasis verwacht bij de uitvoering van

De 'Kracht van Salland'

In 2014 is een start gemaakt met het project 'De Kracht van Salland'. De gemeente Olst Wijhe is een van de deelnemende partijen. Belangrijk onderdeel van 'De Kracht van Salland' is LEADER. In 2015 start hiervoor een nieuw programma. Alvorens hiermee in te stemmen wil de PvdA eerst weten welke echte kansen dit nieuwe programma onze gemeente biedt.

VRAAG: Welke financiële bijdrage wordt er van de gemeente Olst Wijhe op jaarbasis verwacht bij de uitvoering van 'De Kracht van Salland'/Leader?

Onderwijshuisvesting

Per 1 januari 2015 wordt het budget voor het buitenonderhoud van de scholen overgeheveld van de gemeente naar de schoolbesturen. Voor de gemeente betekent dit dat een kostenpost vrijvalt. Anderzijds vervalt de uitkering die gemeente vanuit het gemeentefonds krijgt. Met het college zijn wij van mening dat deze overheveling aanzienlijke consequenties en risico's voor beide partijen met zich meebrengt.

VRAAG: Op welke termijn is het college in staat om de raad een nader inzicht te verschaffen in genoemde consequenties en risico's?

VRAAG: Mogen wij uit de tekst van de begroting opmaken dat Olst Wijhe het geld voor onderwijsvesting niet volledig voor dit doel heeft ingezet?

Regionale samenwerking

De PvdA wil dat er alleen in regionale samenwerking op economisch terrein wordt geïnvesteerd als dit leidt tot een aantoonbaar rendement voor de gemeente Olst-Wijhe. Met alleen praten kom je niet verder.

VRAAG: Is er op dit vlak daadwerkelijk sprake van enig rendement? Graag worden wij hier nader over geïnformeerd.

5. Tot Slot

Het besturen van een gemeente is vandaag de dag geen sinecure. Het is echt alle hens aan dek. Deel uit maken van een college is bepaald geen '9 till 5 job'. Dat zien wij ook. Dank daarvoor! En dat wij zo af en toe met elkaar in de heg liggen doet aan onze dank niets af.

Ook willen wij de ambtenaren van Olst-Wijhe bedanken voor de steun en loyaliteit. Wij kloppen nooit tevergeefs aan en worden steeds open en met kwaliteit voortgeholpen. De PvdA waardeert dit zeer.

Onze waardering gaat natuurlijk ook uit naar de collega fracties. Wij doen allemaal op onze eigen manier onze best. En hoe je het ook wendt of keert; wij moeten het samen doen. Samen vormen wij de gemeenteraad. Samen zijn wij het hoofd van de gemeente Olst-Wijhe. Daar moeten wij met elkaar invulling aangeven. Zoals wij eerder aangaven valt er op dit vlak valt er nog het nodige winnen.

Laten wij daar samen een start mee maken. ‘